

Volgens het woordenboek betekent *presumptive* ‘vermoedelijk’, en zou een *presumptive nominee* dus een ‘vermoedelijke genomineerde’ zijn. Dat suggereert dat tijdens de Republikeinse en Democratische Nationale Conventies nog een andere presidentskandidaat uit de bus had kunnen komen dan Donald Trump of Hillary Clinton. Maar dat is niet zo.

FOTOCOLLAGE ©HMC/JCL/DAVID PEÑA

Partijconventies  
VS: strak geregisseerd met smakelijke relletjes

Sara Polak

De Nationale Conventies, die het startschot zijn van de strijd om het Amerikaanse presidentschap, zijn voor de ‘vermoedelijke’ genomineerden een soort afzwemmen: een ritueel ingericht als examen. Er wordt officieel gestemd, maar iedereen weet dat de ingevulde diploma’s al klaarliggen. Vroeger gebeurde het nog wel eens dat de uitkomst nog niet vastlag, omdat geen enkele kandidaat een absolute meerderheid had behaald in de voorverkiezingen. Op papier bestaan, ook als er wel een duidelijke winnaar is, nog alternatieve scenario’s, maar eigenlijk niet zonder het tussentijds veranderen van de spelregels. Een groep felle tegenstanders van Trump binnen de Republikeinse Partij, verenigd in de actiegroep #Nevertrump, heeft dat vóór de conventie inderdaad tevergeefs geprobeerd. Ook bij de Democratische Partij verliep de nominatie van Clinton rumoerig. De partijtop steunde, tegen de eigen regels in, Hillary Clinton en werkte de populaire Bernie Sanders tegen. De partijbonzen boden excuses aan en er rolden koppen, maar de uitkomst

van de conventie stond geen moment ter discussie. Een partijconventie is kortom bedoeld om een allang bekende presidentskandidaat ceremonieel op het schild te hijsen. Ondanks al het spektakel dreigde de Trumpshow in Cleveland een beetje sneu te worden. Veel kopstukken uit de Republikeinse Partij, waaronder alle nog levende voormalige presidenten en presidentskandidaten behalve Bob Dole, hadden ineens héél dringende verplichtingen elders. Gelukkig waren er voldoende niet-meer-zo-onverwachte maar toch smakelijke relletjes.

Bloedeloos

Ik had verwacht dat Clintons nominatiefeest in Philadelphia, om een favoriete uitdrukking van mijn zoontje te gebruiken, ‘perfecteloos’ zou verlopen. Perfect volgens het script uitgevoerd en daardoor een beetje bloedeloos. Uiteindelijk bleek het toch een emotioneel gebeuren. De boze Sanders-aanhang, het pijnlijk aanhoudende boegeroep, de prachtige speech van presidentsvrouw Michelle Obama en de tranen van Bernie. Met als (ingeplande) kers op de taart de

emotionele reacties op de eerste vrouwelijke presidentskandidaat met serieuze winkansen in de Amerikaanse geschiedenis. Ik stel me voor dat Clinton zelf niet met al die emotie even blij was, maar wellicht pakt het positief uit. Hillary’s schijnbare perfectie werkt namelijk ook tegen haar. Iedereen weet inmiddels heus wel dat ze het kan. Zo door de wol geveerd als zij is er niemand. Er doen zelfs verhalen de ronde dat Bill indertijd helemaal niet stond te springen om president te worden, maar moest van zijn vrouw. Dat is vast niet waar. Maar de vele grappen waarin Bill teksten in de mond gelegd worden als ‘Besluiteloos? Hillary, ben ik besluiteloos?’, suggereren dat Hillary vanaf het begin intensiever betrokken was bij haar mans presidentschap dan de meeste First Ladies. Het paradoxale is dat die jarenlange ervaring haar soms ook in de weg zit. Het is net iets te duidelijk dat over elk detail van haar presentatie is nagedacht en vergaderd. Daarmee is trouwens een begin van een verklaring gegeven voor Trumps succes. Je kunt erop rekenen dat zijn optredens tenenkrommende, pikante en walgelijke mo-

menten kennen. Daardoor zwermen de media rond Trump als vliegen om een emmer stroop. De Republikeinse Conventie hobbelde van schandaal naar schandaal: Trumps echtgenote Melania plagiëerde in haar toespraak Michelle Obama, tegenstander Ted Cruz weigerde nadrukkelijk Trump te steunen, Trumps aanhangers, die Clinton het liefst achter de tralies zien, scandeerden dagenlang massaal ‘Lock her up’. En dat terwijl Trump zelf tientallen processen aan zijn broek heeft, waaronder een verdenking van verkrachting van een minderjarige. Ook als je je er niet mee kunt identificeren, is een Trump-evenement nog altijd *ergertainment* van de bovenste plank.

‘Four more years’

De Nationale Conventies zijn daarmee in de eerste plaats een enorm mediacircus geworden. Het is voor beide partijen de aftrap van de campagne, die vier dagen moet duren, omdat die natuurlijk waanzinnig veel gratis zendtijd voor politieke partijen oplevert. Daarom zijn ze ook nooit tegelijk. Hoewel nationale partijbijeenkomsten altijd al een centrale functie

hadden bij de presentatie van de presidentskandidaat, kwam het vroeger vaker voor dat er werkelijk iets te beslissen viel. Van minder gedelegeerden stond vast op welke kandidaat ze zouden stemmen. Tegenwoordig houden alle vijftig staten voorverkiezingen in een of andere vorm. Een *contested convention*, waar vooraf niet vaststaat wie de partij gaat nomineren, wordt beschouwd als een slecht voorteken voor de uiteindelijke kandidaat. Die volkswijsheid wordt enigszins ontkracht door de Democratische Nationale Conventie van 1940. De toenmalige president, Franklin Roosevelt – u zult in mijn columns vaker van hem horen – kon op dat moment eigenlijk niet worden herkozen. Hij had er al twee termijnen opzitten en dat was de traditie, en sindsdien wettelijke, limiet. Maar aan de onmiskenbare vooravond van de Tweede Wereldoorlog wilde hij een derde termijn. Bovendien hadden de Democraten geen geschikte alternatieve kandidaat. Roosevelt had de VS door de Grote Depressie heen gesleept. Veel mensen geloofden daardoor dat hij de ideale man was om ook de nieuwe crisis het hoofd te bieden. Maar zichzelf

opnieuw kandidaat stellen zou machtsgeil en zelfs dictatoriaal overkomen, dus dat kon niet.

Geniale zet

In plaats daarvan deed Roosevelt een geniale zet. Hij ging niet naar de conventie, maar stuurde zijn vrouw Eleanor, een begaafd spreker (zonder Melania-style plagiaat, maar met Michelle-achtig charisma). Net als Michelle Obama’s toespraak van afgelopen week, was Eleanors speech de *gamechanger* op de conventie van 1940. Vervolgens las een van de senatoren een dubbelzinnige boodschap van de president zelf voor. Roosevelt schreef dat hij nooit de ambitie had gehad om president te blijven. De gedelegeerden moesten zich vrij voelen in hun keuze. Er viel een stilte tot, schijnbaar spontaan, vrijwel alle gedelegeerden als één man riepen: ‘Wij willen Roosevelt!’. Als vanzelf begon de brass band Rooseveltts toen al klassieke campagnelied ‘Happy days are here again’ te spelen. En zo werd Roosevelt *by acclamation* genomineerd als presidentskandidaat, zonder aan de voorverkiezingen mee te doen. Zogenaamd spontaan, maar in werkelijkheid waren alle details

gearrangeerd – de toespraak van zijn populaire echtgenote, de spreekkoren, de muziek. De nominatie moest en zou erin glijden. Compleet mét de suggestie dat het tegen zijn zin gebeurde. Roosevelt had het, in een tijdperk zonder televisie en sociale media, misschien iets makkelijker. Een stadion vol mensen laten meedoen aan een geregisseerd evenement dat er op televisie aantrekkelijk en overtuigend uitziet, is extreem moeilijk. Maar ook toen was er al gesteggel over de verdeling van zitplaatsen – onwillige gedelegeerden werden en worden bij voorkeur ergens achter een pilaar geparkeerd. Wat blijft is de spanning tussen de wens om de massa te beheersen, en de noodzaak de indruk te wekken dat het allemaal spontaan verloopt. Trump helt van nature over naar ‘spontaan’. Clinton wilde wellicht een perfecte show, maar door het rumoer werd de Democratische Conventie diverser en menselijker. Hoe dan ook zijn Donald Trump en Hillary Clinton, geheel volgens het ‘vermoeden’, genomineerd. Maar vanaf nu is het geen afzwemceremonie meer. De uitkomst ligt nog helemaal open.

Sara Polak

dr. Sara Polak doceert aan de Universiteit Leiden Amerikanistiek. Voor de krant volgt ze de Amerikaanse verkiezingen. Ze blikt op deze pagina’s terug op beide conventies en schrijft vanaf volgende week columns tot aan de verkiezingen in november.

FOTO STUDIO KASTERMANS/BEN DEN OUDEN

